Sortland kommune

Tilbakemelding fra Sortland kommune

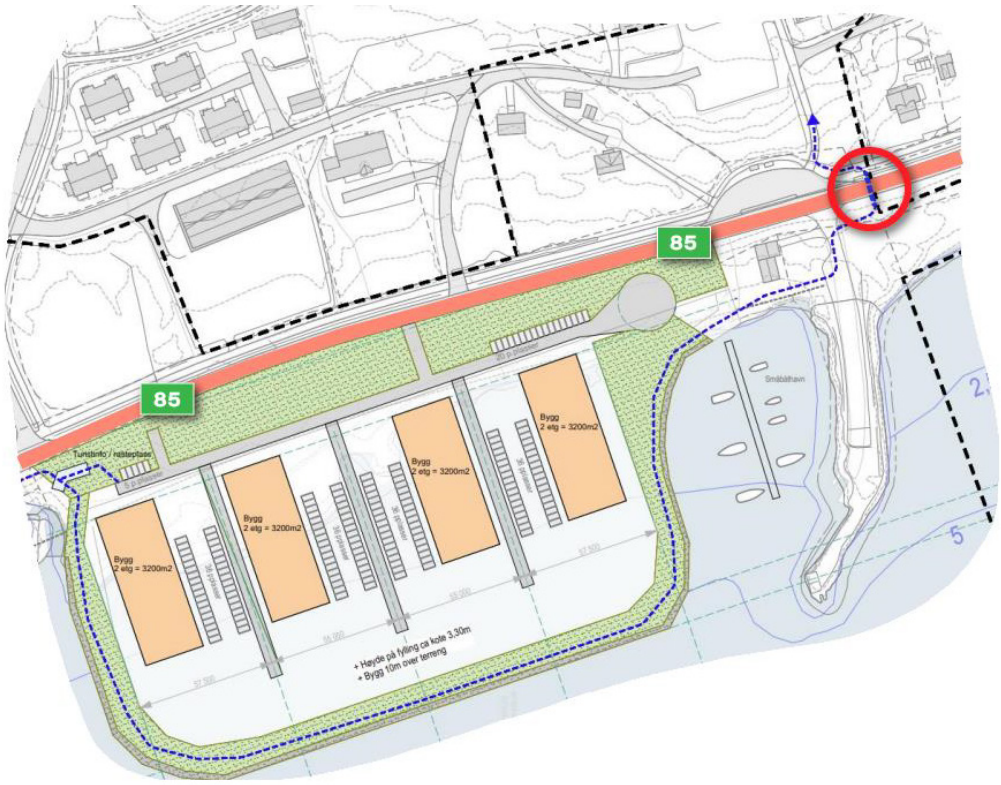
Overgangsløsning - Strand næringsområde

Oppsummering av reguleringssaken (saksnr. 23/254, planID 2019347)

I september 2022 ble oppstartsmøte mellom Sortland kommune og tiltakshaver for *«detaljregulering for Strand næringsområde»* avholdt. Hensikten med planarbeidet er å tilrettelegge for næring i tilknytning til det gamle fergeleiet på Strand. Tiltaket krever utfylling i sjø.

Kommunen har ikke blitt tilsendt et planforslag enda, men tiltakshaver har utarbeidet en mulighetsstudie. Foreløpig mulighetsstudie er delvis i strid med kommuneplan Byplan Sortland, da ønsket næringsareal halverer kommuneplanens areal avsatt til småbåthavn.

Tiltakshaver har gjennom mulighetsstudiet presentert deres ønskede løsning av fotgjengerareal som *tilrettelagt fotgjengerkryssing* over riksvegen. Dette vil si en kryssing uten gangfelt, hvor tilretteleggingen ofte består av nedsenket kantstein og eventuelt en deleøy på vegen. Kjørende har ikke vikeplikt for fotgjengerne ved en slik løsning.

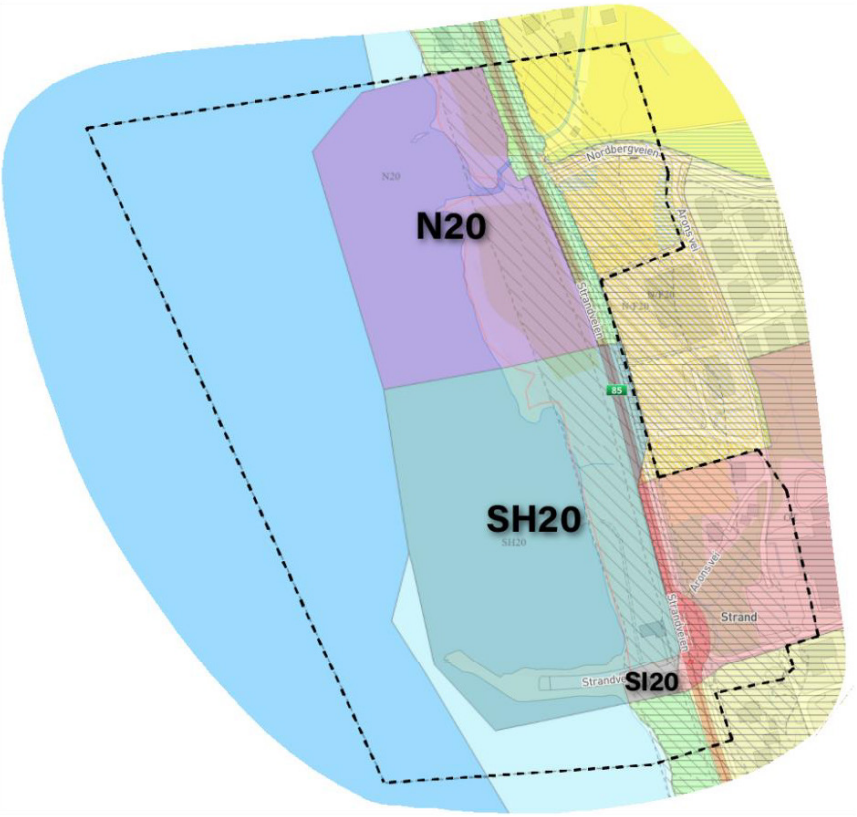
Illustrasjonen viser et utklipp av mulighetsstudiet til tiltakshaver, ved RV85. Tenkt overgangspunkt er markert med rød ring.

Tiltakshaver har bedt kommunen om en tilbakemelding på deres forslag til fotgjengerareal, før de fortsetter utarbeidelsen av sitt planforslag. I denne tilbakemeldingen gjør SK en helhetlig vurdering av ovennevnt løsning. Uttalelsene til tilbakemeldingen ligger vedlagt fra side 5.

Overordnet planverk
Pågående reguleringsprosess omfattes av føringene i Byplanen og samfunnsdelen. Planavgrensningen overlapper også med fire andre reguleringsplaner:

- *Kommunedelplan Byplan Sortland – Blåbyen* (2015)
- Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034 «Ilag om fremtidas Sortland – raus, attraktiv og bærekraftig» (2022)

- *Reguleringsplan for RV 85 Sortland bru-kryss Sigerfjordveien* (2014)
- *Strand F1-2* (2008)
- *Bebyggelsesplan Strand B1* (2006)
- *Reguleringsplan for Strand sentrum* (2005)

Det er Byplanen som legger premiss for at reguleringsplan for Strand næringsområde kan gjennomføres. Byplanen skal sikre en helhetlig utvikling av Sortland, og legger langsiktige føringer for arealbruken i kommunen. Planområdet for detaljreguleringen på Strand er i Byplanen satt av til næring (N20) og småbåthavn (SH20), med turistinformasjon og portal til Sortland (SI20).

Føringer i Byplanen
Punkt 5.2.5 i planbeskrivelsen omtaler gjeste- og småbåthavner. Her legges det vekt på at økt kapasiteten vil både være nødvendig for å tilrettelegge et bedre tilbud for lokale brukere og besøkende, i tillegg til at det vil skape aktivitet langs sjøfronten. Det nevnes også at store nok areal er avgjørende for å få attraktive havner med god utnyttelse, som tilfredsstiller dagens krav.

Punkt 5.2.5 lister opp tiltak for å realisere målene, hvor tiltak nr. 4 omhandler SH20:

- Det skal etableres ny småbåthavn og turistanlegg i forbindelse med fergekaia på Strand. Småbåthavnen skal være på størrelse med Sørhavna, som ligger sør for Sortland sentrum.
- Det må også etableres molo og god avkjøring.
- Småbåthavnen skal kombineres med turistinformasjon, og fungere som en portal til Sortland for tilreisende. *Det skal etableres gangforbindelse mellom friluftsarealene sør og nord for fergeleiet, med sikker krysning av RV 85*.

Punkt 5.2.4 beskriver flere tiltak for å skape gode forbindelseslinjer for gående og syklende:

- **Tiltak nummer 2** omhandler etablering av grønne forbindelseslinjer fra fjæra til marka. Disse forbindelseslinjene har en viktig funksjon med å knytte sammen parker, grønt- og lekeareal, publikumsfunksjoner som skoler, idrettsanlegg, handel osv. De grønne forbindelseslinjene skal prioriteres og synliggjøres med skilting og trygge krysningspunkt – og der det er mulig en

grønn buffersone mot kjøreveg. 8 slike forbindelser er avsatt i Byplanen. Forbindelse 7 (F7) «Strand fergeleie – Froskedammen v/Strand skole» er en av dem, og forutsetter *sikker kryssing av RV85*.

- **Tiltak nummer 4** avsetter/utvider parkeringsareal ved utfartsområdene. P7 omfatter det gamle fergeleiet, og skal tilrettelegge for informasjon og en inngangsportal til Sortland på Hinnøya fra sør med parkering. P7 skal også gi atkomst og parkering til småbåthavn og *rekreasjonsområdet i fjæra på Strand.*

SI20 er også sikret i Byplanens bestemmelser som en portal til Sortland. Der står det at området skal tilrettelegges for turistinformasjon, og utsikts/aktivitetspunkt. Det er vedtatt at dette skal være med i reguleringsplanen. Byplanen åpner for at formålsgrensen mellom SI20 og SH20 kan justeres.

For **SH20** stilles det krav i bestemmelsene om at *planfri gangforbindelse fra skolen og boligområdene øst for RV85 skal være ferdigstilt før SH20 kan tas i bruk*. I tillegg til dette skal det foreligge en prinsipplan for bruk av SH20, N20 og SI20 *før enkeltområdene kan reguleres*.

Rekkefølgebestemmelsene for **N20** krever blant annet at avkjøring fra Rv85 *og sikker kryssing for fotgjengere* i forbindelse med fergekaia skal være *ferdig før utfyllingsarbeidet starter*.

Byplanen sikrer også utviklingen av en kyststi langs fjæra, fra fergeleiet i sør til Kringelneset i nord. Detaljreguleringen for Strand næringsområde må opparbeide dette innenfor planområdet.

Føringer i samfunnsdelen

Strand som bydel beskrives i kommuneplanens samfunnsdel. Av de 7 hovedstrategiene i planen, omhandler strategi 2 blant annet utviklingen av Strand: *«Sortland tettsted og Strand (gjeldende byplanområder) prioriteres for utvikling av bolig- og næringsområder. Sigerfjord har flere stedegne kvaliteter som skal søkes utviklet videre. Det gjelder styrking av mangfold i boligtilbudet, tilrettelegging av kollektivtransport og gang- og sykkelveier».*

Strand nevnes også i strategi 8 som en strekning det skal prioriteres tilrettelegging av kollektivtransport for. Under punktene for samferdselsløsninger som vil gi positiv utvikling innenfor næringsliv og bosetting, er ferdigstillelse av Hålogalandsveien med gang/sykkelvei på Rv85 Sigerfjord/ Strand og Sortland bru noe som skal følges opp av Sortland kommune.

Den langsiktige arealstrategien for å oppnå målene i samfunnsdelen omtaler også tilgang til fjæra:

> *«Fjæra, sjøen, marka og naturmangfold skal vektlegges. I vekstområder må sammenhengende blågrønne forbindelser med parkdrag, bekker, og elver forsterkes, og grønne lunger og natur i nærmiljøet sikres. I fremtidig planlegging må en sikre at allmenheten har tilgang til marka, fjæra og sjøen. Arenaer for idrett friluftsliv og rekreasjon må ivaretas, som allmenheten må sikres tilgang til.»*

Som i Byplanen stadfester også samfunnsdelen at vi skal videreutvikle grønne forbindelseslinjer fra boligområdene til marka og fjæra. Det er også vedtatt et punkt som sier at vi skal gi alle *trygg og god tilgang til grøntområder og offentlige rom – fra fjæra og til marka fra sitt bosted*.

Helhetlig vurdering

Byplanen har en tydelig hensikt om å sikre et attraktivt og tilgjengelig område på det gamle fergeleiet, som skal fungere som en «inngangsportal» til Sortland. Det vises også til at fjæren i området skal fungere, og fungerer i dag som et rekreasjonsområde. Som det kommer frem i uttalelsene brukes fjæren av skolen og barnehagen i dag, og de forventer økt bruk i fremtiden dersom området blir tilrettelagt og utvikles til småbåthavn.

Området fra fergeleiet er knyttet til F7 som skal sikre en god forbindelseslinje for gående og syklende fra fergeleiet til froskedammen v/Strand skole, og videre akse til marka bak Strand. Strand barne- og ungdomsskole, og barnehage er som nevnt i nær tilknytning til fergeleiet og en del av forbindelseslinje F7. Fra forbindelseslinjen på fergeleiet skal det tilrettelegges ytterligere med en kyststi nordover, langs fjæren.

Som beskrevet i samfunnsdelen er Strand et område som prioriteres for utvikling av bolig- og næringsområder. Det er i Byplanen satt av et stort område for framtidig boligbebyggelse på Strand, som per dags dato ikke kan bygges ut ytterligere før utbedrende trafikksikkerhetstiltak med gang- og sykkelvei over Sortland bru er gjennomført. Ferdigstillelse av Hålogalandsveien med gang/sykkelvei på Rv85 Sigerfjord/Strand og Sortland bru er et av punktene i samfunnsplanen som skal følges opp. Både kommunens samfunnsdel og Byplan legger til rette for befolkningsvekst på Strand i fremtiden. Dette gjør det enda viktigere å prioritere en trafikksikker fotgjengerkryssing på RV85 mellom øst- og vestsiden av fergeleiet. Som nevnt i kommunearkitektens uttalelse vil eventuelle nedleggelser frem i tid av skoler på Hinnøya også føre til behov for utvidelse av skoletilbudet på Strand, og økt aktivitet i området.

Området ved fergeleiet vil være den eneste tilrettelagte overgangen ned til fjæren på Strand. Dette gjør det til et viktig og tilgjengelig område for skolebarn, innbyggere og tilreisende.

Når man ser på hensikten for SH20 og SI20 i Byplanen kommer det tydelig frem at området skal tilrettelegges på en god måte og bli et attraktivt område i tilknytning til bydelen Strand. I planleggingen for Strand næringsområde er det derfor viktig å ha et fremtidsrettet perspektiv. Det innebærer å vurdere veksten som forventes på Strand, samt den økte bruken av fjæra og fergekaien når området utvikles og tilgjengeliggjøres, uavhengig om det gjøres gjennom denne reguleringsplanen.

Basert på de vedlagte uttalelsene og ovennevnte faktorer kan ikke SK gi en positiv uttalelse for en tilrettelagt fotgjengerkryssing basert på tall fra dagens bruk. SK mener det ikke tar tilstrekkelig hensyn til trafikksikkerheten av beboere og skolebarn på Strand, den forventede økte bruken av fjæra og området ved tilretteleggelse, i tillegg til den fremtidige veksten av Strand som bydel.

UTTALELSER FRA RELEVANTE FAGINSTANSER

Uttalelse – SK Kommunalteknikk vei v/Carl Christiansen (08.12.2023)

Som veimyndighet på kommunale veier og avdelingen med kompetanse på fagområdet vei anser tilrettelagt krysning slik som beskrevet i mulighetsstudie under møtet 22.09.2023 som et tilstrekkelig tiltak, gitt at antallet kryssende personer ligger under 20 i timen. Andre tiltak slik som intensivbelysning, rydding av vegetasjon og annet kan også være nødvendig ved en tilrettelagt krysning. Ellers viser kommunalteknikk til Statens vegvesens håndbok V127 "Kryssingssteder for gående".

Uttalelse – SK Prosjekt og utvikling v/Kristine Røiri (08.12.2023)

Føringer i Byplan:

Byplan legger langsiktige føringer for arealbruk som skal ivareta et utviklingen av et attraktivt lokalsamfunn. Byplan skal sikre en helhetlig utvikling der ulike interessegrupper blir ivaretatt på en god måte.

Byplan har 7 overordnede målsettinger, den første sier: Fremtidig bruk av arealer skal være målrettet og *fremme stedlige kvaliteter*:

Vurdering:
En viktig kvalitet for dem som bor på Strand er nettopp nærhet til fjæra. Som ledd i å utvikle denne kvaliteten, er det i Byplan avsatt areal til en småbåthavn ved den gamle fergekaia. Det er også vedtatt at det skal ligge en kyststi langs fjæra som skal gå frem til Kringelneset. I forbindelse med dette skal det etableres en sikker kryssing av fylkesveien.

Utvikling og bruk av området på vestsiden av fylkesveien
Småbåthavn: Å etablere en småbåthavn for innbyggerne på Strand og i Sortland, vil føre til økt aktivitet på nedsiden av fylkesveien. I byplan legges det opp til at denne småbåthavna skal dimensjoneres som Sørhavna, en relativt stor småbåthavn med mye aktivitet. Brukerne vil med stor sannsynlighet både komme med bil og pr fot, noe som vil bidra til å øke antall fotgjengere i området.

Bestemmelsene tillater at det legges til rette for enkle næringsvirksomhet knyttet opp mot småbåthavna. Et cafebesøk i kombinasjon med å kikke på båter, sette seg ned, fiske fra kaia osv. kan bidra til at området blir en naturlig møteplass - også for brukere som ikke har sin båtplass her. Erfaringen fra andre steder tilsier at en småbåthavn kan bli en liten attraksjon i nærmiljøet. Dette bør tas med når kryssing av fylkesveien skal dimensjoneres.

En kyststi som er utgangspunkt for en lengre- eller kortere tur langs fjæra, vil øke bruken av området. Det er planlagt en sti helt frem til de hvite strendene på Kringelneset. Det er naturlig å anta at mange turgåere vil komme fra nærliggende boligområder på østsiden av fylkesveien, noe som vil føre til økt kryssing.

Strand skole og barnehage er flittige brukere av fjæra og ser dette som en stor kvalitet for barn og unge både i skoletiden og i fritiden. En sikker kryssing og flere aktiviteter på nedsiden av fylkesveien vil med stor sannsynlighet øke bruken av området for både barn og unge i skole- og fritid.

I byplan er det avsatt areal til utvidelse av Strand skole. Sigerfjord- og Maurnes skole har synkende elevtall, om de legges ned i fremtiden og blir en del av en større skole på Strand er et politisk spørsmål. En eventuell sammenslåing vil medføre økt elevtall og en økt bruk av fjæra og kryssing av fylkesveien.

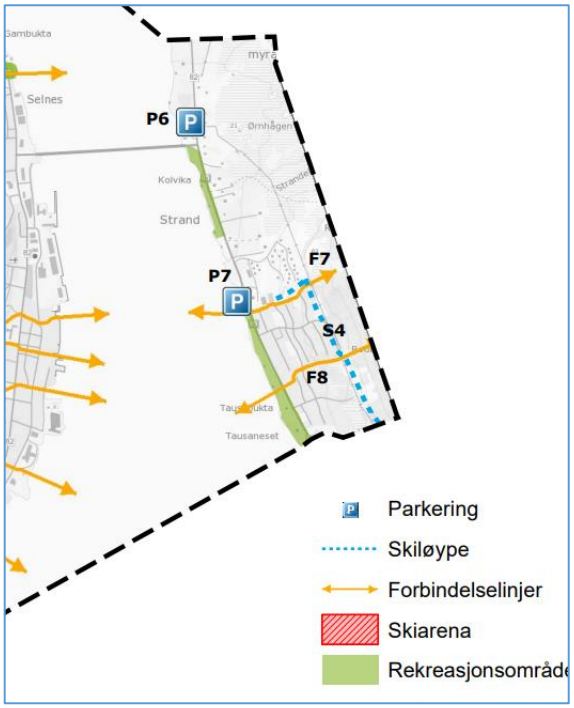
Næring: Et nytt næringsområde vil øke aktiviteten i området og som følge av dette, kryssing av fylkesveien, spesielt dersom det legges opp til publikumsfunksjoner. Hvor mange som vil krysse fylkesveien, vil avhenge av innholdet i næringsarealet.

Bestemmelser og beskrivelse i Byplan

Grønne forbindelseslinjer – F7
Et overordnet mål i byplan og i den nylig vedtatte kommuneplanens samfunnsdel, er øke bo- og bli-attraktiviteten.

God og trygge bomiljø er en del av dette. Det er vedtatt å etablere grønne forbindelseslinjer fra fjære til marka.
En slik forbindelseslinje **F7** ligger fra Strand fergeleie og opp til skolens friområder i marka, den forutsetter sikker kryssing av fylkesveien – se beskrivelse under

Kartet til venstre viser at et er lagt opp til to grønne forbindelseslinjer på Strand, hvorav den ene er til fergekaia

I bestemmelsene til Byplan står det i pkt 2.9.2 – «Bestemmelser til det enkelte utbyggingsområdet:»

N20- Utfylling nord for fergekaia på Strand.
Avkjøring fra RV 85 *og sikker kryssing for fotgjengere* i forbindelse med fergekaia skal være ferdig før utfyllingsarbeidet starter

Utdrag fra Byplans beskrivelse pkt. 5.2.4 Gode forbindelseslinjer for gående og syklende:

2. Etablere grønne forbindelseslinjer fra fjæra til marka
Forbindelseslinjene knytter sammen viktige parker, grønt- og leikeareal, publikumsfunksjoner som skoler, idrettsanlegg handel osv. De er lagt slik at de møter sjøen i en "attraksjon", som byens torg med gjestehavn, kulturtorget, småbåthavn osv.

De grønne forbindelseslinjene skal prioriteres og synliggjøres med skilting og trygge krysningepunkt, og der det er mulig, en grønn buffersone mot kjøreveg.
Følgende grønne forbindelser er avsatt i planen, markert med GT:

F1. Prestelva- Skjellbakken-Vannverket
F2. Natsteinsøyra - Bjørklundparken - Lamarka
F3. Frydenlund Strand – Frydenlundparken - Rundheia
F4. Torget- Skoleparken- Rundheia
F5. Kulturfabrikken- Skolekvartalet- Grusbanen - Skibua
F6. Selneselva – lysløypa
F7. Strand fergeleie- "Froskedammen" v/Strand skole (forutsetter sikker kryssing av RV85)
F8. Tausabukta- Rødmyra (forutsetter sikker kryssing av RV85)

Utdrag fra Byplans beskrivelse under pkt. 5.2.5 Gjeste og småbåthavner:
SH 20: Etablere ny småbåthavn og turistanlegg i forbindelse med fergekaia på Strand, på størrelse med Sørhavna. Det må etableres molo og god avkjøring. Det bør kombineres med turistinformasjon/portal for Sortland. Gangforbindelse mellom friluftsarealene sør og nord for ferdgeleiet. Det må etableres sikker kryssing av FV 85.

5.2.5 Gjeste- og småbåthavner

Innenfor byplanområdet er det i dag tre småbåt- og gjestehavner: Torget, Sørhavna og Åndstadsjøen (Sjøhussenteret). Potensiale for flere båturister til Sortland er stort. Å øke kapasiteten vil både være nødvendig for å tilrettelegge et bedre tilbud for lokale brukere og besøkende, i tillegg vil det skape aktivitet langs sjøfronten.

Planen legger til rette for etablering av flere småbåthavner og en god sentral gjestehavn i sentrum. For å få attraktive havner med god utnyttelse, som tilfredsstiller dagens krav, er store nok areal avgjørende.

Tiltak

1. SH1: Utvidelse av Ånstadsjøen småbåthavn i forbindelse med Sjøhussenteret turistanlegg. Havna kan utvides betraktelig mot nord og øst. En utvidelse vil kunne bedre atkomst- og parkeringsforhold.

2. SH2 Etablere gjestehavn med servicefunksjoner i forbindelse med Torghuken. Torghuken utvides ved å flytte eksisterende molo med kunstverket "Havsøyet" og etablere ny molo. Prosjektet vil involvere mange parter.
3. SH3 det kan etableres av ny småbåt/gjestehavn i forbindelse med rekreasjonsområdet på Natsteinsøyra.

4. SH 20 Etablere ny småbåthavn og turistanlegg i forbindelse med fergekaia på Strand, på størrelse med Sørhavna. Det må etableres molo og god avkjøring Denne bør kombineres med turistinformasjon/portal Sortland. Gangforbindelse mellom friluftsarealene sør og nord for fergeleiet. Det må etableres sikker krysning av

Uttalelse – Kommuneoverlege Mette Røkenes og Trafikksikkerhetskoordinator Kristoffer Lagesen (27.11.2023)

Per i dag brukes området rundt det gamle fergeleiet jevnlig av både barnehage og barneskole.

Når området opparbeides og tilrettelegges bedre, forventes det en økt bruk av dette området av de ovennevnte gruppene.

Det forventes også økt bruk av andre, da spesielt fastboende i nærområdet men også andre som vil ta seg til området via gang- og sykkelvei. Totalt innebærer dette en økt krysning av veien. En vei som er sterkt trafikkert, og det er ingen signaler om at trafikkmengden går ned med årene.

Mange skolebarn bruker også områder i fjæra sør for fergeleiet jevnlig. Krysning av veien for å komme til andre deler av fjæra/sjøen skjer altså regelmessig.

Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022-2025 inneholder målrettede tiltak for trafikksikkerhetsarbeidet i Norge. Og her står:

«Tilrettelegging for gående: krever til dels andre virkemidler enn for syklister. Det er i dag flest ulykker med gående i byer og tettsteder, og det må derfor arbeides med sikring av krysningspunkter, riktige fartsgrenser, bruk av fartsdempende tiltak, belysning, trafikksikre signalreguleringer og gangfelt.»

For et planområde hvor man kan forvente økt krysning av en sterkt trafikkert vei bør man se til nevnte tiltaksplan for veiledning.

Videre fremgår det av Nasjonal transportplan (Meld.st.20(2020-2021)) i avsnittet om barnas transportplan at regjeringen vil «ta hensyn til barn og unges behov i areal- og transportplanleggingen». Disse sterke nasjonale føringene bør veie tungt i et planområde som i denne saken ligger nært både skole og barnehage og er i jevnlig bruk av disse gruppene.

Trygg kryssing av riksvei med gangbro eller undergang vil også kunne oppfylle regjeringens mål: «Effektivt, attraktivt og trygt er stikkord for å legge til rette for barn og unges ferdsel.»

Da det skal etableres en kyststi i tilknytning til næringsområdet vil parkeringsmuligheter og trygg kryssing av riksvei være svært viktig. Mange beboere i området Strand, men også lengre unna vil kunne benytte gang- og sykkelvei for å komme til området, og trenger dermed trygge krysningspunkt.

Videre bør universell utforming og tilgjengelighet for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne hensyntas både ved valg av krysningsløsning av riksvei, men også ved utforming av kyststi. Herunder kan nevnes tilstrekkelig belysning. Det oppfordres at rådet for personer med nedsatt funksjonsevne og eldrerådet involveres i planleggingen.

I et trafikksikkerhetsperspektiv og folkehelseperspektiv vil vi anbefale at etableringen av næringsområdet og kyststi også medfører anmodninger til sentrale myndigheter om etablering av trygg gang- og sykkelløsning over Sortlandsbrua og gang- og sykkelvei fra Sigerfjord til Strand. Slik vil en større andel av befolkningen trygt kunne ta seg til området enten som fotgjengere eller syklister.